

1. Obiekt

126/1

KOŚCIÓŁ EWANGELICKO- AUGSBURSKI

2. Czas powstania

1877 r.

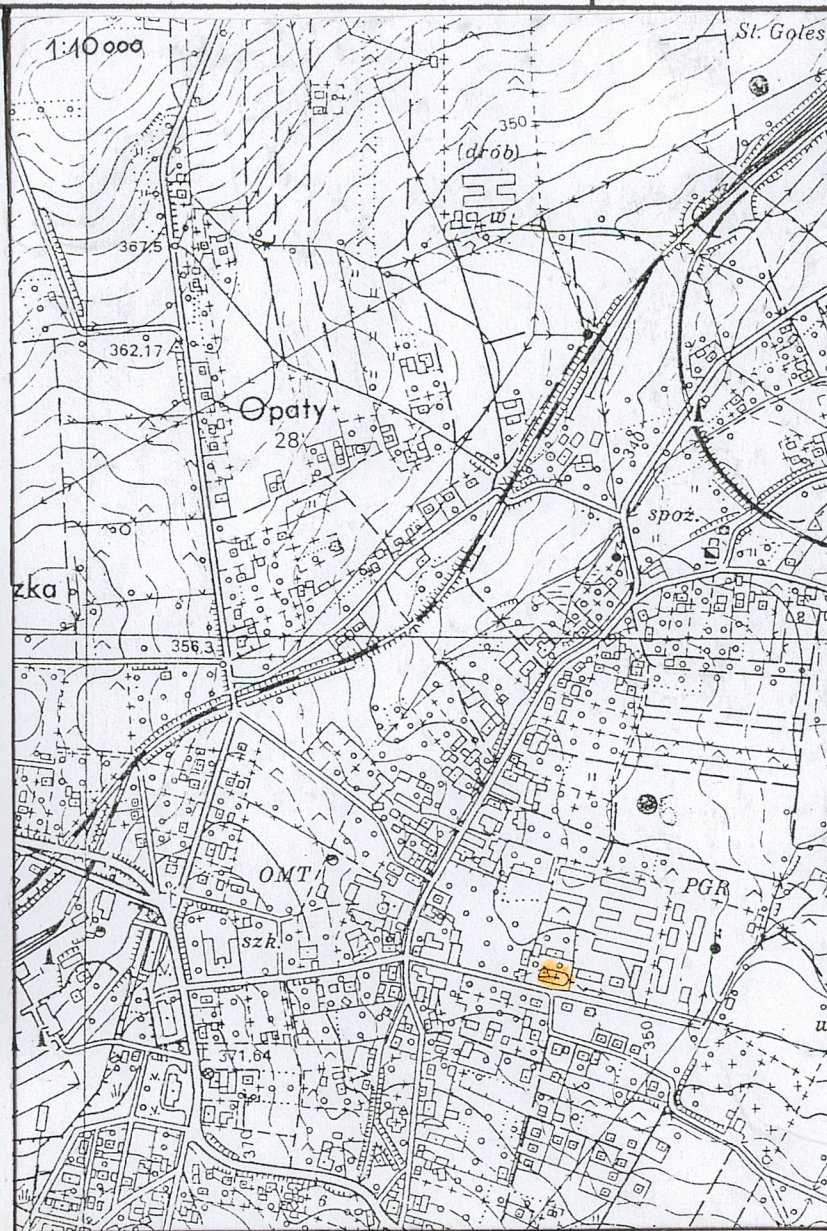
3. Miejscowość

GOLESZÓW

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

Widok frontowy kościoła od strony zach.

4. Adres:

ul. Spółdzielcza 9, Goleiszów,

5. Przynależność administracyjna

województwo śląskie, powiat Cieszyń

gmina Goleiszów

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Golleschaun (za cesarstwa austriackiego do 1918 r.)

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo katowickie
powiat Cieszyń, gmina Goleiszów

8. Właściciel i jego adres

Diecezja Cieszyńska Kościoła Ewangelicko-
Augsburskiego w RP,
43-300 Bielsko-Biała, Pl. Marcina Lutra 12

9. Użytkownik i jego adres

Parafia Ewangelicko-Augsburska w Goleiszowie
ul. Spółdzielcza 9, Goleiszów

10. Rejestr zabytków

A - 275/78 09.02.1978 r.

934/68 (R/581/60) 2 24.10.1967

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA

Kościół wolnostojący, usytuowany na obszernej nieregularnej posesji zabudowanej obiektami parafialnymi. Posesja ogrodzona współczesnym ogrodzeniem murowanym z przęsłami stalowymi. Posesja przylega do ulicy Spółdzielców, z której wyjazd bramą od str. pn. Nawierzchnia posesji żwirowa i trawiasta. W obrębie posesji parking. Kościół usytuowany równolegle do ulicy, frontem zwrócony w kierunku zach.

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA

Kościół murowany z cegły, otynkowany, nawa główna sklepiona kolebkowo. Wieżba dachowa konstrukcji drewnianej płatwiowo- stolcowej z zastrzałami. Nad nawami bocznymi drewniane 2-kondygnacyjne loże o stropach drewnianych z podsufitką. Kruchta sklepiona żaglasto. Prezbiterium sklepione półkopułą po bokach prezbiterium dwie zakrystie o stropach drewnianych z podsufitką. Dach konstrukcji drewnianej kryty blachą miedzianą. Hełm wieży kryty blachą ocynkowaną.

RZUT I BRYŁA

Korpus główny na rzucie prostokąta, z przyległym od wsch. węższym i niższym prezbiterium zamkniętym 3-bocznie, z dostawionymi po bokach niewielkimi pomieszczeniami. W fasadzie na osi płytki ryzalit, występujący przed lico fasady wieży. Wieża 1-kondygnacyjowa pokryta 4-spadowym hełmem z latarnią. Nawa przykryta jednolitym dachem 3-spadowym, od zach. połączonym z niższym wielospadowym dachem prezbiterium.

ELEWACJE

Elewacje o pełnym wystroju architektonicznym. Fasada 3-osiowa zaakcentowana wieżą na osi, występującą przed lico płytkim ryzalitem. W parterze wejście główne zwieńczone półkoliście ujęte portalem opaskowym. W wejściu stolarka snycerska drewniana, 2-skrzydłowa z nadświetłem, płycinowa, z ornamentem roślinnym. Ryzalit wieżowy ozdobiony płyciną, dzielony gzymsem. Wieża 4-boczna, w piętrze okna zwieńczone półkoliście. W górnej partii wieży płyciną okrągłe zegarowe (bez tarcz). Po bokach ryzalitu wieżowego okna zamknięte półkoliście, w dwu strefach: w dolnej strefie bliźniacze, niskie; w górnej pojedyncze, wysokie. Elewacje boczne 6-osiowe, z podziałem pionowym lizenowym, z gzymсами działowymi i wieńczącymi. Okna jak w fasadzie zamknięte półkoliście w dwu strefach - w dolnej strefie bliźniacze - niższe, w górnej pojedyncze, wysokie. W przyziemiu w obu elewacjach po dwa wejścia: za 1 i 4 osi od zach. Otwory drzwi zwieńczone półkoliście ujęte portalami opaskowymi, w wejściach zachowana stolarka drzwiowa z dekoracją snycerską, płycinowa, 2-skrzydłowa z nadświetłem. W oknach dolnej strefy - stolarka drewniana drobnopodziałowa, w górnej ślusarka stalowa, kratownicowa, drobnopodziałowa. Prezbiterium zamknięte 3-bocznie o analogicznej artykulacji jak elewacje boczne, jednakże w miejscu bliźniaczych okien w dolnej strefie blendy okienne. Po bokach prezbiterium dostawione parterowe pomieszczenia z oknami zwieńczonymi półkoliście i artykulacji zintegrowanej z całością bryły.

WNĘTRZE

Korpus prostokątny, 3-nawowy. Nawa główna sklepiona kolebkowo. W nawach bocznych drewniane 2-kondygnacyjne loże od str. zach. w pierwszej kondygnacji przechodzące w chór muzyczny. Stropy naw bocznych i loży płaskie, drewniane. Prezbiterium niższe i węższe od nawy, sklepione półkopułą z podwyższonym poziomem posadzki. Łuk łączowy zwieńczony półkoliście. Do prezbiterium z obu stron przylegają zakrystie: d pn prostokątna, od pd. owalna - w obu stropy płaskie. Nawę poprzedza kruchta sklepiona żaglasto po bokach klatki schodowe tunelowe, schody drewniane zabiegowe. W nawie i prezbiterium posadzka betonowa, jak również schody z nawy do prezbiterium - lastriko. W kruchcie płytki betonowe. W lożach podłoga drewniana z desek. Sklepienie nawy prezbiterium, ściana i łuk tęczowy polichromowane (dekoracje geometryczne z motywami symbolicznymi) na ścianie tęczowej figuratywna, przedstawiająca anioły (polichromie z 1984 r. autorstwa miejscowego artysty Biszorskiego)

WYPOSAŻENIE

Na ścianie tęczowej ambona z daszkiem. W prezbiterium ołtarz drewniany z Chrystusem Ukrzyżowanym otoczony żelazną, kutą balustradą z 2 poł. XIX w. Żyrandol kryształowy z 1 poł. XIX w. W kościele w całości zachowana stolarka drzwiowa zewnętrzna, 2-skrzydłowa i wewnętrzna 1 - skrzydłowa, płycinowa z dekoracją snycerską. Ławki nowe, wymienione w 1984 roku. W oknach dolnej strefy stolarka drewniana, w górnych ślusarka stalowa, kratownicowa.

INSTALACJE: - elektryczna, odgromowa, c.o

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

W 1785 r. Goleiszów otrzymał pozwolenie na budowę domu modlitwy (kościół bez wieży), plebani i szkoły. Zbudowano wówczas drewniany dom modlitwy.

W 1867 roku wybudowano szkołę a stary drewniany kościół rozebrano.

3 maja 1877 r. rozpoczęto budowę nowego kościoła a już 24 lipca kościół posiadał dach i rozpoczęto tynkowanie. 15 sierpnia odprawiono pierwsze nabożeństwo.

W 1878 roku urządzono wnętrze, 15 sierpnia razem z organami - poświęcono.

Kościół zbudowany w stylu neoromańskim, orientowany.

W 1929 roku na 50 -lecie budowy kościoła przeprowadzono jego gruntowny remont. 15 sierpnia 1928 roku biskup Juliusz Bursche poświęcił 3 dzwony.

14. Kubatura 6120 m/3	15. Powierzchnia użytkowa 612 m/2	16. Przeznaczenie pierwotne kościół ewangelicko-augsburski	17. Użytkowanie obecne kościół ewangelicko-augsburski
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja <ul style="list-style-type: none"> - 1928 wprowadzenie i poświęcenie 3 dzwonów na wieży - 1928 remont kościoła, odnowienie wnętrz i elewacji, wymiana okien - 1978 remont elewacji, instalacja systemu grzewczego, wymiana instalacji elektrycznej - 1980 zmiana ogrodzenia wokół kościoła - 1984-85 malowanie wnętrz i wprowadzenie polichromii (miejscowy artysta Biszorski), wymiana ławek, zmiana pokrycia dachu na nawie i prezbiterium na blachy miedziane 		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) <p>Stan techniczny dobry. Kościół na bieżąco konserwowany, nie zdradza żadnych istotnych defektów technicznych. Nowe, trwałe pokrycie dachu z blachy miedzianej skutecznie zabezpiecza obiekt. Sprawnie działa również system odprowadzania wód opadowych. Elewacje współcześnie odświeżone niewłaściwym tynkiem cementowym, kropionym – obecnie mocno zabrudzone. Wnętrze odnowione w 1984 roku znajduje się w dobrym stanie.</p> <p>Stan zachowania wartości zabytkowych – dobry. Kościół utrzymał pierwotną bryłę i architekturę oraz w dużym stopniu wyposażenie wnętrz i wystrój wnętrz w postaci ambony, ołtarza, stolarki drzwiowej zewnętrznej i wewnętrznej, drewniane łoże ozdobne w nawach bocznych, 3 dzwony z 1928 roku. Kościół wyposażony w nowe ławki z 1984 roku. Elewacje niekorzystnie wykończone wtórnym tynkiem kropionym, cementowym.</p> <hr/> 20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <p>Przeprowadzić remont elewacji z przywróceniem tynków mineralnych, gładkich.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Decyzja wpisu do rej. zabytków
- Plan katastralny Goleszowa z 1836 roku Dorf Golleschau slavisch Golleszów in Schlesien Bezirkshauptmannschaft Bielitz
- Karty ewidencyjne kościoła (tzw. zielone) z 1959 i 1968 roku
- Projekt wymiany ogrodzenia kościoła 1980 (nr 505)
- Projekt kolorystyczny elewacji, arch. J. Tarnawa 1991 r.(nr 2908) Archiwum SOZ Bielsko-B.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst : mgr inż. arch. Marek Cempla 08. 2002r.

plany, rysunki : Franciszek Kubok X. 1997 r.

zdjęcia fotogr. mgr inż. arch. Marek Cempla 08.2002r.

miejsce przechowywania negatywów - archiwum własne autora

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

22. Biblioteka

- T. Rejduch- Samkowa, J. Samek:
Katalog zabytków sztuki w Polsce, tom VI, woj.
katowickie, zeszyt 3, miasto Cieszyn i powiat cieszyński.
Warszawa 1974

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

- widoki kościoła z 1959 i 1968 r (karty ewidencyjne kościoła) Archiwum SOZ Bielsko-B.

27. Załączniki

wkładki nr 1,2,3,4

1. miejscowość

GOLESZÓW

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ

3. zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

ZDJĘCIA, RZUT

1

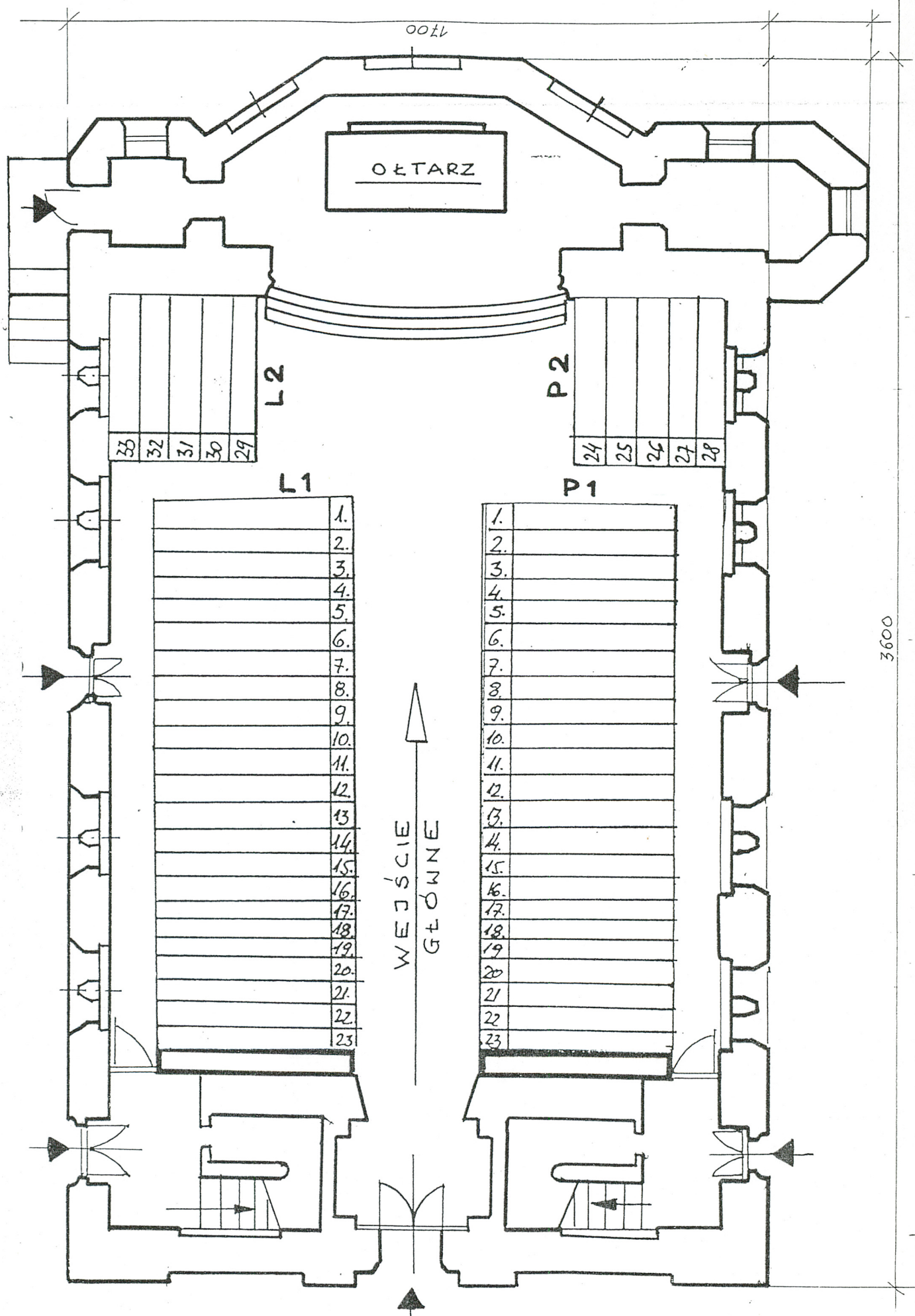
2

1. Widok kościoła od strony pn.- zach.

2. Widok od wschodu na prezbiterium

Wkładkę założył: mgr inż. arch. Marek CEMPLA

Miejsce przechowywania negatywów- *archiwum własne autora*

USYTUOWANIE WNĘTRZA /PARTER/
KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO
W GÓLESZOWIE

WYS. 16M
SKALA 1:150

1. miejscowość

GOLESZÓW

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ

3. zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

ZDJĘCIA, SYTUACJA

1

2

3

1. Wejście główne -frontowe
2. Widok od strony pd. – zach.
3. Wejście boczne

Wkładkę założył: mgr inż. arch. Marek CEMPLA

Miejsce przechowywania negatywów- *archiwum własne autora*

SYTUACJA 1:500

OGRODZENIE / SIATKA

OGRODZENIE / SIATKA

OGRODZENIE / SIATKA

BUDYNEK
PARAFIALNY

BUDYNEK
PARAFIALNY

KOŚCIÓŁ

PARKING

9 x 2750 = 24750

PLOT STAL/SIATKOWY

PLOT STAL/SIATKOWY
5 x 2750 = 13750

6 x 2750 = 16500

4520

3 x 2750 = 8250

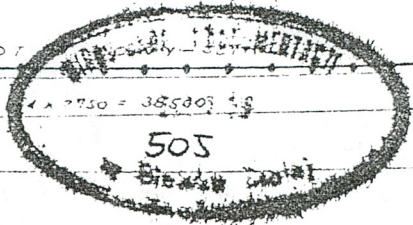
4520

1800

PLOT

4 x 2750 = 11000

UL. SPÓŁDZIELCZA

1. miejscowość

GOLESZÓW

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ

3. zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

ZDJĘCIA, MAPA KATASTRALNA

1

2

3

1. WNĘTRZE KOŚCIOŁA
2. WIDOK NA NAWĘ Z PREZBITERIUM
3. WNĘTRZE KOŚCIOŁA WIDZIANE Z CHÓRU

Wkładkę założył: mgr inż. arch. Marek CEMPLA

Miejsce przechowywania negatywów- *archiwum własne autora*

1. miejscowość

GOLESZÓW

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ

3. zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

ZDJĘCIA,

1

2

1. Fragment prezbiterium z ołtarzem
2. Sklepienie prezbiterium

Wkładkę założył: mgr inż. arch. Marek CEMPLA

Miejsce przechowywania negatywów- *archiwum własne autora*

Widok na prezbiterium z ołtarzem i amboną